

Sikkim (1924)

Săgețile zbârnâie alarmant, cu un sunet ascuțit, peste prăpastie, țâșnind din pădurea de bambuși. Iată ca sikkimezii își amintesc încă străvechiul și îndrăgitul lor obicei de a-și petrece timpul. Se spune că: „Săgeata e mai bună decât glonțul. Ea cântă în drum spre ținta sa, în timp ce glonțul strigă când iese din pușcă.“

Într-o dimineață ni s-a adus un plic roșu: „În seara aceasta va sosi *Senge*¹.“ După apusul soarelui, pe cărarea șerpuită au început să lumineze focurile și să sune trâmbițele. Și iată-l sosind în cele din urmă, cu alaiul său pestriț, zgomotos, în sunete de goarnă și în bubuit de tobe; iată un dragon, căluți confecționați manual, iaci de hârtie. Cu multe petarde și văpăi colorate dansul a început, mulțimea pestriță pierzându-se în violetul smălțuit al nopții printre focurile de artificii... Acestea sunt dansurile poloveților²! Iar flamurile de pe catarge aminteau de stindardele lui Gingis Han³!

Dacă veți înțelege, veți fi înțeleși la rândul vostru. Unele daruri ale lama-șilor sunt emoționante. Trebuie să fi dobândit o anumită cunoaștere interioară pentru a înțelege finețea intenției unor astfel de gesturi; pentru a ști cui să oferi o pictură și ce pictură anume,

1. *Senge*: Literal, Leu, denumire simbolică a lui Buddha. Aici, se pare, nume dat dansurilor ceremoniale.

2. Poloveți: Un trib tătar ce apare în opera lui Alexander Borodin, „Cneazul Igor“, a cărei scenografie este semnată de Roerich.

3. Gingis-Han: Marele cuceritor mongol (1162-1227), considerat a fi unul dintre cei mai viteji războinici ai lumii.

Lamayuru-Leh-Hemis (1925)

Printre manuscrisele din vechile turnuri de pază de la granițele chinezești s-au găsit dicționare și biografii ale femeilor celebre. Se pare că la frontierele îndepărtate existau astfel de aspirații către modernitate.

Chiar dacă ai cunoscut deja frumusețile Asiei și te-ai obișnuit cu bogăția culorilor ei, tot te vor uimi de fiecare dată și te vor entuziasma, astfel încât să te simți gata să realizezi imposibilul.

Muște, țânțari, purici, urechelnițe! Kashmirul are tot felul de „daruri”. Plecarea noastră nu a fost fără vărsare de sânge. La Tangmarg o bandă de tâlhari ne-a atacat caravana și ne-a bătut oamenii cu vergi de fier; șapte dintre ai noștri au fost grav răniți. A fost necesar să intervenim pentru a restabili ordinea cu pistoale și cu puști. Pentru a ieși din Kashmir, se pare că trebuie să și plătești... Am plătit și am plecat de acolo. La Ghund, rândașii de la han ne-au hrănit caii cu iarbă otrăvită; caii au început să tremure și, în cele din urmă, s-au prăbușit. Toată noaptea a trebuit să-i îngrijim. Cel mai mult au avut de suferit calul meu, Mastan, și calul lui George, Sabsa. Sentinelele noastre au aprins focuri în jurul cutiei cu muniții. O pisică sălbatică s-a furișat în cort până sub patul lui George.

Sattar Khan, conducătorul caravanei noastre, a adus cinci